

Heffen op basis van verbruik

Momenteel wordt nagedacht over een eerlijker methode voor het vaststellen van de zuiveringsheffing. Deze zou gebaseerd moeten zijn op het werkelijke verbruik van drinkwater. Maar er zijn haken en ogen.

DOOR HILDE HUIZENGA

Innovatie is zeker niet nieuw bij waterschappen, maar is doorgaans geen apart aandachtsveld. Wellicht is het daaraan te danken dat in de kennis- en innovatieparagraaf van het Nationaal Waterplan zo'n beetje iedere innovatieve partij wordt genoemd, maar niet de waterschappen als zodanig. Wel wordt de STOWA een aantal keer genoemd.

Op het oog lijkt het een mooie transparante en duurzame oplossing als de waterschapshoofden voor huishoudens voortaan wordt gebaseerd op het werkelijke verbruik van drinkwater. Het huidige heffingssysteem wordt immers niet zo goed begrepen door de burger die nu wordt aangeslagen als ofwel een eenpersoons huishouden, ofwel een meerpersoons, ongeacht of het aantal gezinsleden twee of tien bedraagt. Tweepersoons gezinnen zijn daarmee relatief het duurst uit. Zo'n systeem voelt niet goed. Het belastingtarief beïnvloeden door het verbruik lijkt dus logischer. Bovendien zou dit het verbruik doen afnemen, is de gedachte. Maar dat blijkt een illusie. "Het verbruik van drinkwater is inelastisch", weet onderzoeker Erik van Slobbe van Arcadis inmiddels. "Verhoging van de prijs voor drinkwater zal het drinkwaterverbruik, dat gemiddeld op zo'n 128 liter per persoon per dag ligt, niet beperken. Bovendien stuit zo'n maatregel waarschijnlijk op

politieke weerstand, want juist grotere, vaak armere gezinnen gebruiken veel drinkwater."

Op dit moment wordt nog het zogenaamde forfaitaire systeem uit 1970 gehanteerd dat uitgaat van een of van drie vervuilingseenheden. "De mutaties uit het bevolkingsregister werden toen nog op papier aangeleverd", zegt Martin Koster, beleidsadviseur fiscaaljuridische zaken van de Unie van Waterschappen. "Het voor elk adres precies bijhouden van het aantal bewoners zou daardoor een te tijdrovende en dus kostbare aangelegenheid zijn. Daarom is voor dit systeem gekozen. In de grote steden hadden bovendien lang niet alle woningen een watermeter. De drinkwaterbedrijven gebruikten in die gevallen de oppervlakte van de woning als maatstaf voor het tarief."

Meer transparantie

Sinds 1 januari is de financieringsstructuur voor gezinnen die hun afvalwater afvoeren via het riool gewijzigd en heet de verontreinigingsheffing voortaan zuiveringsheffing. Hiervoor geldt nog steeds het traditionele forfaitaire systeem. Maar het wordt tijd voor meer transparantie en als dat tevens het waterverbruik kan verminderen, is het een mooie maatregel voor bevordering van duurzaamheid is de redenering bij veel waterschappen. Zo'n eventueel nieuw systeem op basis van waterverbruikgegevens van de waterleidingbedrijven heet Waterspoor. Het wordt een lastige discussie, verwacht

Koster. "De zuiveringsheffing is gebaseerd op het principe dat de vervuiler betaalt: hoe meer water men verbruikt, hoe meer men vervuult. Maar dat gaat niet altijd op. Iemand die zijn tuin sproeit, voert niet af via het riool en kan dus niet worden beticht van vervuiling."

Rijnland piekert

"De burger wil zien waarvoor hij belasting betaalt en daarom valt er veel voor te zeggen te kiezen voor het Waterspoor", vindt het bestuur van hoogheemraadschap van Rijnland. Maar ze zijn er nog niet uit hoe dit het eerlijkst kan. Nu zijn de tweepersoonshuishoudens relatief duur uit, maar als tot invoering van het Waterspoor wordt besloten, krijgen juist de eenpersoonshuishoudens en de grote gezinnen een relatief hoge heffing op de mat. Bovendien leerde het hoogheemraadschap uit onderzoek dat het verbruik niet zal afnemen, zelfs niet als de prijs fors wordt verhoogd. En dan is er ook nog het lastige obstakel van de administratieve netten. Gegevens over het verbruik moet men immers van de waterleidingbedrijven betrekken. Daarvan zijn er echter drie binnen het hoogheemraadschap en ze hantieren alle drie een verschillend systeem. De kosten voor afstemming met de waterleidingbedrijven bedragen zo'n anderhalf miljoen euro en vervolgens ontstaat er de eerste jaren aanzienlijk renteverlies, omdat de waterschapshoofden vanaf eind januari wordt geïnd, terwijl de waterleidingbedrijven pas aan het eind van het jaar het verbruik berekenen. Dat is een

forse sprong met lege kas.

Het is dus lastig, maar het hoogheemraadschap legt zich er niet zomaar bij neer.

“We willen beslist een eerlijker systeem en een duurzame oplossing”, zegt Aad Zonneveld, projectleider Modernisering Waterschapsbestel bij het hoogheemraadschap. “Daarom is het voornemen nog niet van de baan, maar er zal toch even flink moeten worden gepiekerd hoe dit zonder brokken doorgang kan vinden.”

Perspectieven in Amstel, Gooi en Vecht

Bij hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht gloren wat betreft de logistiek betere perspectieven. Amsterdam, hier de grootste afnemer van drinkwater, laat de afval- en drinkwaterzaken namelijk behartigen door stichting Waternet, dat tevens de uitvoerende organisatie van het hoogheemraadschap is. Daarmee is er voor de burger één loket voor waterkwesties. “Het wachten is nu op de beslissing van de gemeente Amsterdam om ook de rioolheffing voortaan via Waternet te heffen”, aldus Gerie Opgenhaffen, fiscaal expert bij het hoogheemraadschap. Of dan het Waterspoor hier wel te realiseren is, ook met de andere waterleidingbedrijven, moet straks blijken. Het wordt nu onderzocht. En vervolgens zal het hoogheemraadschap ook gaan zoeken naar een systeem waarbij ieder gezin naar verhouding evenveel betaald. Dit najaar valt de beslissing.

Afvalwaterzuivering

- Een persoon verbruikt gemiddeld 128 liter drinkwater per dag.
- De kosten van 1000 liter drinkwater variëren tussen ca. € 1,20 en € 2,50.
- Van het water dat de Nederlandse afvalwaterzuiveringsinstallaties verwerken is de vervuiling voor 80% afkomstig van de huishoudens.
- Onze afvalwaterzuiveringsinstallaties kunnen circa 88% van de verontreinigingen afbreken.
- Ons afvalwater bevat 1% urine. Dit is de meest vervuilen de stof.
- Tegenwoordig richten de afvalwarternologen zich op medicijnresten en hormoonachtige stoffen. Deze stoffen kunnen mogelijk biologische verstoringen als gedragsverandering bij dieren veroorzaken, ze hebben in ieder geval invloed op het aquatisch milieu.

Zuiveringsheffing

De opbrengst wordt gebruikt voor het transporteren en het zuiveren van afvalwater. Het wordt betaald door iedereen die vanuit een woonruimte of vanuit een bedrijfsruimte afvalwater afvoert via de riolering.

Watersysteemheffing

De opbrengst wordt gebruikt voor de zorg voor het watersysteem (de zorg voor het onderhoud van de dijken, het juiste waterpeil in sloten en vaarten en de kwaliteit van het oppervlaktewater). Het wordt betaald door inwoners, eigenaren van woningen en van bedrijfsgebouwen en door de eigenaren van grond, zoals agrariërs en beheerders van natuurterreinen.

De opbrengst wordt gebruikt voor de zorg

voor het watersysteem (omdat de zorg voor de kwaliteit van het oppervlaktewater valt onder de zorg voor het watersysteem). Het wordt betaald door iedereen die vanuit een woonruimte of vanuit een bedrijfsruimte afvalwater loost op oppervlaktewater.

Wegenheffing

Alleen door waterschappen die een wegen-taak hebben. De belasting kan daar ook in de watersysteemheffing zijn opgenomen. De opbrengst wordt gebruikt voor het beheer van wegen. Het wordt betaald door inwoners, eigenaren van woningen en van bedrijfsgebouwen en door de eigenaren van grond, zoals agrariërs en beheerders van natuurterreinen.